

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. Origo, & Varietas Canoniorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

§. V. DE JURIBUS PAROCHI.

in eâ Ordinarius Vicarium, seu Oeconomum cum congrua ejus arbitrio fructuâ portione constituar, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec de Rectore provisum fuerit. *Con. Tr. Sess. 24. c. 18.* Porro Ordinarius ponet edictum publicum ad valvas Ecclesiæ Cathedralis, seu Parochialis vacantis intra triduum, quo vocentur omnes, qui volunt examinari. Transacto constituto tempore omnes, qui venerunt ad concursum, examinentur coram Ordinario, & examinatore Synodalibus non paucioribus, quam tribus & qui examinatore judicio magis idoneus reperietur, Ecclesiæ præficiatur. *Con. Tr. l. cit. Piafec. P. 2. c. 2. n. 3. Zerol. V. Parochus. §. ad 2.* De modo examinis, & admissionis aliisque huc pertinentibus plura Dubia enucleat *Zerola l. cit.* quæ apud eundem leges. Nobis quidem in hac Germaniæ parte, ubi concursus non habet locum, minimè necessaria sunt. *Franc. Leo in thesauro Fori Eccl. parte 2. c. 18. Garz. par. 9. c. 2. Barb. in Coll. Decis. Apost. Collect. 341 Navar. c. 25. n. 133. Less. c. 37. dub. 10. Tolet. l. 1. c. 11. & seq. Escobar. Tract. 5. Exa.*

1. §. 4. Sed necessarium in primis est, ut illi, quibus eligendi & admittendi ad curam animarum cura commissa est, non leviter, & perfunctoriè inquirent in mores eorum, qui sese ad tam arduum munus offerunt, præsertim, quando ex aliena Diocesi confectis ad excusandam migrationem suam causis absque legitimo testimonio adveniunt. Non paucos supplicii metu sedes mutare compertum est, paucos vitæ integritate commendatos vagari. Præterea cum recipiendi videntur, ne laborem & molestiam, quæ non modica est fugiant, & transmittant promovendos, sed juxta sacrorum Canonum præscripta accuratè explorent doctrinam illorum, de modo administrandi Sacramenta, juvandi infirmos, pascendi oves, quibus præesse desiderant, ne aliquando coram omniscio & implacabili iudice DEO, & de ovibus, & de ovium pastoribus difficile illis sit rationem reddere, secundum quam à prædeterminatis pœnis eximantur. Quisquis enim perierit, de illorum manu requiret Dominus.

TITULUS IV.

De Canonicis.

UNde Canonici nomen suum traxerint, cura superflua videtur inquirere. A Canone derivari notissimū est. Hoc ævo nobilioribus è Clerico quasi proprium tribuitur, ad discernendum ab inferioribus, qui Clerum secundarium constituunt. *c. 1. Dist. 3. Azor. nihilom. l. 3. c.*

11. q. 1. à Canonica pensione mavult derivari.

§. I.

Origo Canonicorum, & Varietas.

I. **E**X Concilio Toletano XI. & S. Augustino *Serm. 22. De communi vita Clerico-*

clericorum colligimus, episcopos illius temporis solitos fuisse deligere clericos, melioris & sanctioris vitæ cupidos, qui se cum in eadem domo habitarent, eadem mensa fruerentur, servando paupertatem, & Castitatem sub Obedientia: idque exemplo primorum Christianorum, qui ut *Autor. cap. 2.* legimus, abdicata rerum suarum proprietate de communi vivebant, sua cuique assignata portione, quam posteriores præbendam vocarunt. De his multa reperies in *Causa 12. q. 1. Concilii Mogunini c. 9.* decretum est, ut Canonici clerici canonicè vivant, observantes divinæ scripturæ doctrinam, & Sanctorum Patrum documenta: nihilque sine licentia episcopi sui, vel Magistri agere præsumant: in unoquoque episcopatu simul manducent, & dormiant, ubi his faciendi facultas suppetit, vel qui de rebus ecclesiasticis stipendia accipiunt. In suo claustro manent, & singulis diebus mane hora prima ad lectionem veniant, & audiant, & obedientiam secundum Canones suis Magistris exhibeant. Secundum hanc normam qui vixerunt olim, nihil vel parum quoad mores à Monachorum instituto & perfectione aberant. *Navar. Comm. 2. De Regular. Pennott. in histo. Canon. l. 1. c. 32. Hier. Plat. l. 2. de bono Sta. Relig. c. 23.*

II. Prædicti Canonici non unius generis fuisse videntur. Aliqui enim vitæ communi paupertatis votum addiderunt, & Canonico regularium nomen sortiti sunt. Alij præter communia bona proprium aliquid retinebant, & quia certæ regulæ addicti non erant Canonici simpliciter appellati sunt. Tempore post (annum & diem non est facile assignare) magis magisque separarunt se alio habitu;

aliisque ritibus inventis; & dici cœpere Canonici sæculares, relicta regularium Canonico nomenclatura illis, qui Monachis essent propinquiore. *Polyd. Virgil. de invent. rer. l. 7. c. 3. Lorch. in Theol. V. Canonicus. Tribem. in Chron. Hirsaug. Ann. 957. Lud. Ponte to. 4. de pers. Christ. tract. 1. cap. 8. Tholos. l. 15. cap. 23. num. 18. & 19.*

III. Regularium Canonico genera duo reperimus. Vnum illorum, qui vel in Ecclesia Cathedrali regulari, vel in alia non Cathedrali Canoniam habent, & certam portionem cum potestate disponendi, prout necessarium fuerit, de quibus possunt etiam inter vivos donationem facere, quemadmodum illi, qui ulum fructum habent. De his *Navar. in Consilio 13. n. 2. & 3.* exemplum ponit in Canonico ecclesie Cæsar augustanæ & Pampilonensis. Plures in Anglia fuisse *Ostiensis* indicat in *Causam de iud.* In eiusmodi Canonicos omnimodam iurisdictionem habet episcopus, exceptis iis, quæ concernunt regularia instituta. Officiales illorum diversi sunt ab iis, qui apud Canonicos sæculares reperiuntur. Alius enim thesaurarius, alius cellarius alius Camerarius nuncupatur.

Alterum genus in Germania nostra notius est illorum, qui in cœnobio & sub obedientia Prælati seu præpositi vivunt absque omni proprietate & jure administrandi bona temporalia. Auctor illorum putatur esse *S. Augustinus*, cuius regulam profitentur: quamvis non desint, qui ante *S. Augustini* ætatem extitisse eiusmodi Canonicos velint, institutos nimirum à *S. Rufo Pauli* Apostoli discipulo. Hunc *Dorotheus in Synopsi* scribit fuisse *Thebanum*

episcopum Maurolyus verò in Galliam delatum, & Avenione episcopum constitutum Canonicos regulares introduxisse. Verùm hæc incerta, & extra propositum sunt. Legi potest *Crusenius in Monastico Ordinis S. August. & Gabr. Pennottus de ebd. arg. Azor Tom. 1. l. 12. c. 22.* Nos in sequentibus nõ nisi de Sæcularibus Canonicis agemus, quem ordinem primò ab Apostolis institutum, & progressu temporis labantem à S. Augustino Regulâ formatum, & firmatum credunt magni nominis auctores apud *Azorium l. cit. Q. 1.*

§. II.

De institutione Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum.

I. Cathedralis ecclesia à Cathedra nomen habet, quia in eâ considerare, & populũ docere episcopus debet, & quamvis eadem revera Collegiata sit, distinctionis causâ tamen non Cathedralis ita appellatur, nimirum à coeligendo, vel quia collecti in unum constituunt communio, nem quãdam ecclesiasticam. Dignoscitur autem ex eo, quod habet sigillum commune & arcam, ex qua fructus dividantur communiter, & ad sonum Campanæ arbitrio Decani, vel alicuius Superioris conveniunt. Ad id numerus ternarius personarum sufficere censetur. *Felinus in c. in nostra de rescript. n. 74. Oldrad. Consil. 281 Azor II. l. 9. c. 3. Mosconius l. 1. Par. 1 c. 16.*

II. Nihilominus Ecclesiæ titulus cum absque adiectione aut expressione alicuius Sancti auditur, per antonomasiam de solâ Cathedrali intelligi solet iuxta antiquum stylum Curia Romanæ. Ad probandũ verò, hanc illamve ecclesiam Cathedralẽ esse docet I. antiquissimus ritus celebrandi fe-

stum diem Dedicacionis 2. facultas exigendi decimas in territorio Civitatis soli Cathedrali competentes iuxta *c. Quonia & c. Cum contingat ubi Glo. & DD. de decimis. 3.* jus extrahendi defunctorum corpora ex alienis parochijs, eaque sepeliendi, quod ecclesiis omnibus prohibitum solis cathedralibus conceditur. 4. Sacramentorum omnium administratio *c. 3. & ult. de paroch.* Denique prærogativa præminentiarũ, ut v. g. in festo Corporis Christi ex eâ deducatur Venerabile Sacramentum cum processione, & reducat: Item ut in eâ Synodus colligatur & similia. *Mosconius l. 1. Par. 1. c. 15. Piafec. Par. 2. c. 3. n. 50. Barb. in c. Officium de off. Archid.*

III. Nemini qui Papa inferior sit, erigere vel instituere licet ecclesiam Cathedralẽ, Collegialem, vel parochialem. Ita communiter *DD. apud Barbosam de Canonicis c. 2.* Aliqui tamen nõ postremæ notæ interpretes episcopũ putant ex ecclesiâ parochiali posse Collegiatam facere *l. Quoniam de Vi. & hone. clericorum:* quanquam dici posset, id cum episcopus facit, auctoritate & voluntate summi pontificis facere. Cæterum in erectione novæ ecclesiæ cathedralis, aut Collegiatae consideranda sunt ista. Primò, ut locus, ubi constituenda est, habeat populum nobile, & numerosum, cui absque tali erectione non esset satis provisum. Secundò ut populus in moribus, & honestate præfulgeat. Tertio ut ibi sit copia Sacerdotũ, ne episcopalis sedes contemptui sit. Quarto, si rex infidelium quisquam Christiana sacra suscipiat cum populo suo, sufficiens causa est in Vrbe regiã vel Cathedralẽ ecclesiã vel etiam metropolitanam constituendi *c. episcopi D 80. c. Pracipimus c. Felix 16. q. 1. c. Ex parte de constit. & ibid. Interpretes. Imperator*